

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

PREDMET AJDARIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 20883/09)

PRESUDA

STRASBOURG

13. prosinac 2011.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Ajdarić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Anatoly Kovler, *predsjednik*,
Nina Vajić,
Peer Lorenzen,
Khanlar Hajiyev,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Linos-Alexandre Sicilianos,
Erik Møse, *suci*,

i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 22. studenog 2011. godine,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 20883/09) protiv Republike Hrvatske što ga je 13. ožujka 2009. godine hrvatski državljanin g. Neđo Ajdarić ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Pred Sudom ga zastupaju g. Lansky i g. Ganzger, odvjetnici iz Beča. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupa njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 10. studenog 2010. godine predsjednik Prvog odjela odlučio je Vladu obavijestiti o zahtjevu. Odlučeno je i istovremeno donijeti odluku o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29., stavak 1.). Istoga je dana Vlada Bosne i Hercegovine obaviještena o svom pravu da se umiješa u postupak u skladu s člankom 36., stavkom 1. Konvencije i Pravilom 44 § 1 (b). Odlučili su ne iskoristiti ovo pravo.

ČINJENICE**A. Okolnosti predmeta**

4. Podnositelj zahtjeva je rođen 1953. godine i živi u Lepoglavi.

1. Pozadina predmeta

5. U listopadu 1998. tri su osobe, R.S., G.C. i I.Š. ubijene u svojoj kući u Kutini, Hrvatska, a iz kuće je uzet iznos od najmanje 960.000 hrvatskih kuna (HRK).

6. U travnju 1999. godine protiv M.G.-a je pred Županijskim sudom u Sisku podignuta optužnica za tri naprijed navedena kaznena djela ubojstva. Prvo je bio oslobođen, ali je Vrhovni sud Republike Hrvatske dana 1. lipnja 2005. naložio ponavljanje postupka.

7. Točno neutvrđenog datuma 2005. godine podnositelj zahtjeva uhićen je pod sumnjom da je počinio krađu automobila u Hrvatskoj, te je smješten u pritvor Zatvora u Remetincu u Zagrebu.

8. Dana 29. prosinca 2005. godine obolio je te je prebačen u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu. Dijelio je sobu br. 206 sa sedam drugih zatvorenika, uključujući M.G.-a i S.Š.-a. Ovaj potonji bio je bivši policajac. On je već bio osuđen za pokušaj ubojstva na sedam godina zatvora, ali njegova osuda još nije bila postala pravomoćna. Točno neutvrđenog datuma S.Š. je pisao Policijskoj upravi u Bjelovaru, te ju je obavijestio da ima saznanja o okolnostima koje se tiču ubojstva tri osobe počinjenog u Kutini.

9. Dana 3. ožujka 2006. godine S.Š. je dao svoj iskaz pred istražnim sucem Županijskog suda u Bjelovaru. Rekao je da je načuo razgovor između podnositelja zahtjeva i M.G.-a u kojem su razgovarali o trostrukom ubojstvu za koje je M.G. bio optužen, a iz kojeg je postalo razvidno da je podnositelj zahtjeva bio suučesnik ovih zločina. Mjerodavni dio zapisnika sa ročišta glasi kako slijedi:

"Ja sam se zbog određenih zdravstvenih problema nalazio u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu od 23. studenog prošle 2005. godine pa do 13. siječnja ove 2006. godine. ... slijedećeg dana po mom dolasku na taj interni odjel u moju sobu je došao M.G.. ...isti je imao krevet odmah do mene. ...

Iza toga možda kroz nekih 5-6 dana u tu sobu došao je Nedeljko Ajdarić. ... on je imao krevet također do M.G. tako da je M.G. bio u sredini i njegov krevet je bio u sredini između naših kreveta. Kad je u našu sobu došao navedeni Nedeljko Ajdarić on se odmah pozdravio s M.G. i po njihovom razgovoru ja sam odmah stekao i dobio dojam da se oni poznaju godinama. ...

Danima su tako navedeni M.G. i Nedeljko Ajdarić potajno o svemu razgovarali. Oni su znali sjediti na krevetu i razgovarati, a kako sam ja odmah imao krevet blizu i pored toga što su oni tiho razgovarali ja sam znao čuti ono o čemu su oni razgovarali. Ja sam tako znao čuti....da je Nedeljko Ajdarić znao reći da je on dobro prosperirao s tim novcem i da mu posao dobro ide, a čuo sam M.G. koji je znao reći: "Sve smo dobro napravili, samo sa se ja z.....o jer sam novce sakrio u škrinju" Isto tako sam čuo da je među njima bilo govora o tome da je u toj kući pronađeno oko 960.000 kn, što u devizama, a što u kunama. Također sam čuo kako je Nedeljko Ajdarić govorio da je je bojao ići na prijelaz Stara Gradiška i Bosanka Gradiška i a je na kraju išao na prijelaz kod Davora, a pritom je navedeni Nedeljko Ajdarić govorio da je išao sa jednom ženskom osobom, ali ja nisam mogao shvatiti i razumjeti da li je protom mislio na svoju suprugu ili pak na suprugu M.G.-a

Isto tako sam ja čuo kako je u tim razgovorima Nedeljko Ajdarić govorio M.G.u da je on cijeli dan morao hodati po Bosni, po Banja Luci da putem mobitela pošalje signal u Bjelovar da je navodno M.G. u Bosni... Tada je navedeni Nedeljko Ajdarić tako spominjao da je on išao na nekakav brijeg zv. "Veseli brijeg" kako bi poslao signal, ali da tome sa tog brijega nije uspio...i da je na kraju signal poslao negdje sa planine "Motajica". Kada je o svemu tome među njima bilo razgovora o slanju signala

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

s mobitela ja sam čuo kako je M.G. rekao Nedeljko Ajdarić da ukoliko će do nečega doći i ukoliko će to biti potrebno da će navedeni Nedeljko za njega trebati posvjedočiti da je bio u Bosni i ja sam iz svog tog njihovog međusobnog razgovora zaključio da je navedeni Nedeljko Ajdarić u Bosnu došao sa mobitelom od M.G.-a i da je slanjem nekih poziva iz bosne trebao istim osigurati alibi M.G.-u da je bio u Bosni.

Kada sam ja tako slušao te potajne razgovore između [M.]G.-a i Ajdarića također sam čuo kako su oni među sobom govorili da su bili iznenađeni što su zatekli tri osobe u kući i da nisu očekivali da će u kući biti i ta treća osoba, te da su dugo čekali pred kućom da netko iz te kuće izvede djecu. Oni su takao među sobom razgovarali da su njih dvojima vidjeli kako je neka ženska osoba iz te kuće odvela djecu, ali ja nisam čuo da li je bilo govora o jednom ili više djece.

Ja sam također čuo kao je G. rekao tom Ajdariću da G-ova supruga radi negdje u vojarni kao stomatolog ili pak kao zubni tehničar, jer to nisam najbolje razumio i da je ista nakon samog događaja davala nekakove izjave po gradu i da je upravo to najviše utjecalo da je on otkriven i da je završio u zatvoru.

Iz navedenog potajnog razgovora između G.-a i Ajdarića kada su oni među sobom govorili da su bili iznenađeni što su zatekli još jednu treću osobu u kući, ja sam iz tog njihovog razgovora zaključio daje trebalo u toj kući trebalo doći do nekakve transakcije s novcem i da je u toj transakciji trebala učestvovati i ta treća osoba.

Ja sam iz razgovora koje su tako vodili G. i Ajdarić također zaključio da je M. odrastao sa vlasnikom te kuće i koji je imao mjenjačnicu i koji je na kraju bio ubijen, te sam također zaključio da je među njima došlo do nekakvih razmjera.

Sjećam se da je navedeni Ajdarić govorio G-u da upravo zbog velikih kontrola na graničnom prijelazu Stara Gradiška i Bosanka Gradiška nije se usudio ići na taj prijelaz jer je sa sobom imao novac i upravo je zbog toga išao na onaj drugi prijelaz kod Davora i tamo je prešao čamcem ili skelom. Također se sjećam da je među njima bilo razgovora a je kod G.-a u škrinji pronađeno 460.000 kn, dok je preostali iznos novca završio kod Nedeljka Ajdarić. Nedeljko Ajdarić je također govorio G.-u da je on svoj dio novca utrošio na otvaranje te firme u Banja Luci. Ja sam također čuo kako je Nedeljko Ajdarić govorio G-u da u okviru te firme u Banja Luci koja se bavila preprodajom ukradenih vozila da se obavljaju i poslovi oko životnog osiguranja i osiguranja vozila da u toj firmi također radi supruga Nedeljka Ajdarić i da ima i drugih zaposlenika. Ja sam također čuo kako je taj Ajdarić znao reći G-u da iz te njegove firme u Banja Luci se može doći do vozila sa svim potrebnim papirima i dokumentima i da je sve sređeno i da se ne mora nigdje ići na policiju ni bilo gdje drugdje.

Ja sam samog Ajdarića pitao za taj "Veseli brijeg" jer sam o tome htio nešto saznati, pa mi je on rekao da na tom dijelu žive Romi i da se upravo zbog toga zove "Veseli brijeg". ja inače ne znam gdje se baš nalazi taj "Veseli brijeg" i tamo nikada nisam bio.

Ja sam također čuo...da je Nedeljko Ajdarić rekao da se on boji da se nešto ne otkrije budući da on ima samo još 4 mjeseca za izdržati, a na to mu je M.G. uzvratilo da se on ne mora ništa bojati i da jedan svjedok, jedna žena koja je ključni svjedok sada mijenja iskaz jer da je prvi puta kada je bila ispitana dala drugačiji iskaz."

10. Dana 4. travnja 2006. godine S.Š. je dao iskaz na ročištu održanom pred Županijskim sudom u Sisku u kaznenom postupku protiv M.G.-a. Mjerodavni dio njegovog iskaza glasi kako slijedi:

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

Ja se trenutno nalazim u pritvoru Zatvora u Bjelovaru jer sam od županijskog suda u Bjelovaru osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina radi kaz. djela ubojstva u pokušaju i kaz. djela dovođenja u opasnost života i imovine opće-opasnom radnjom ili sredstvom. Zbog određenih zdravstvenih problema bio sam prebačen u Zagrebu u Svetošimunsku bolnicu za osobe lišene slobode i nalazio sam se u sobi 206 od kraja studenoga 2005. g. pa do 13. siječnja 2006. g.

Okrivljenika sam prvi puta vidio u Svetošimunskoj bolnici kada je prebačen u sobu u kojoj sam ja boravio, s tim što je prethodno bio na kirurškom odjelu, a prebačen u sobu u kojoj se ne puši. Ne sjećam se točno kada je okr. prebačen u moju sobu, ali to je bilo negdje u prosincu 2005. g. tako da sam dosta vremena proveo samnom u sobi. Čim je došao počeli smo se upoznavati i razgovarati i ja sam odmah ispričao okrivljeniku zbog čega se nalazim u pritvoru, no okrivljenik nije odmah htio meni reći koje je kaz. djelo njemu stavljeno na teret. U toj našoj priči došlo je do spora oko branitelja okrivljenika u sadašnjem postupku, s obzirom daje isti branitelj i mene branio u mom kaz. postupku, a mene je smetalo što je okrivljenik počeo nešto govoriti protiv te svoje braniteljice.

Negdje polovinom prosinca 2005. g., ali nisam siguran i ne mogu se sa sigurnošću izjasniti, u navedenu sobu je došao i Nedeljko Ajdarić, a prebačen je iz Zatvora u Remetincu. Odmah sam primijetio da su se okrivljenik i Nedeljko Ajdarić pozdravili kao da se već dugo poznaju. Krevet Nedeljka Ajdarić je bio u sredini, znači između moga kreveta i kreveta okrivljenika, a inače u sobi je boravilo oko 6 pritvorenika, no često su se mijenjali.

S obzirom da se krevet okrivljenika nalazio do kreveta Nedeljka Ajdarić, a razmak između kreveta je bio 20-30 cm, njih dvojica su često razgovarali, a najprije su razgovarali o poslu kojim se bavi Ajdarić u Banja luci. Ja sam uglavnom te razgovore čuo ležeći na svom krevetu gdje sam čitao novine i rješavao križaljke. Sjećam se da su okrivljenik i Nedeljko Ajdarić počeli razgovarati o kaz. djelo zbog kojeg se Ajdarić nalazio u pritvoru i sjećam se da je bilo priče o tome da je Ajdarić kupio jedno vozilo u okolini Karlovca, koje je bilo ukradeno te su Ajdarić i njegova supruga i još jedna osoba uhićeni zbog navedenog kaz. djela. Ajdarić je ostao u pritvoru, dok je njegova supruga puštena na slobodu. Ajdarić je pričao da je dobio godinu dana zatvora i da mu je još ostalo za izdržavanje 4 mjeseca, nakon čega će biti pušten i sjećam se da je u razgovoru izražavao nekakav strah, pri čemu ga je okrivljenik tješio. Također, Ajdarić je pričao kako se bavi preprodajom švercanih automobila, prodajom registarskih tablica i dokumentacije u vezi osiguranja vozila te je rekao da je nabavio aparat za otkrivanje kodova kod skupocjenih automobila, a koji aparat je uvezao iz Njemačke.

Iz razgovora okrivljenika i Nedeljka Ajdarić, ja sam čuo da i okrivljenik ima familiju u Banja Luci i da se njih dvojica poznaju još iz Banja Luke. Također se sjećam kako je Ajdarić rekao da je čovjek od koga je on kupio navedeno vozilo umro. Rekao je nešto u smislu daje sreća što je taj čovjek umro, jer bi se inače otkrilo kako je došlo do počinjenja tog kaz. djela. Na tu njihovu priču reagirao je jedan pacijent iz Bolnice...i koji poznaje tog čovjeka koji je umro...

Nakon toga, njih dvojica su počeli pričati i o mobitelu. Ajdarić je tada pričao okrivljeniku da je sa S., a ja ne znam koja je to osoba, došao u Kutinu, da su dugo čekali da se jedna žena vrati u kuću, a koja je iz te kuće izašla sa jednim djetetom ili sa djecom - to nisam dobro shvatio. Također sam čuo kako su pričali da nisu znali za treću osobu u toj kući. Sjećam se kako su govorili da su čekali da uđu u kuću, da je osim njih trojice bila i supruga okrivljenika, a radi se o mjenjačnici u kojoj je radio prijatelj okrivljenika još iz djetinjstva. Iz pričanja Ajdarića, ja sam shvatio kako se ovaj boji, a sjećam se kako mu je okrivljenik rekao da je jedna gospođa, koja je glavni

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

svjedok u navedenom postupku, promijenila iskaz, koji sada ide njima na ruku. Također su razgovarali o novcima i sjećam se da je Ajdarić rekao da će on financirati obranu okrivljenika u ovom kaz. postupku te je bilo riječi i o tome da je prvi okrivljenik (precrtano, rukom upisano branitelj), koji je branio okrivljenika u ovom kaz. postupku, naknadno angažirao braniteljicu B.J.

Nakon što sam izašao iz Bolnice, u Županijskom sudu u Bjelovaru ja sam kontaktirao sa predstavnicima policije u Bjelovaru i oni su me pitali da li ja želim biti svjedok u kaz. postupku protiv okrivljenika, no ja sam rekao da se prethodno želim konzultirati sa braniteljicom B.J. koja je moja braniteljica, a braniteljica je i okrivljenika. ...kontaktirao sam i sa braniteljicom...koja mi je došla u posjetu u pritvor te me je pitala da li ja išta znam o ovom događaju, a ja sam joj rekao da je okrivljenik pripao da se sve otkrilo iz priča njegove supruge i priča po gradu, na što me je odvjetnica pitala za koga ja radim. Ja sam joj rekao da ne radim za nikoga i da sam odlučio ovo iskazivati zbog djece koja su ostala iza pokojnih. Odvjetnica me je tada upozorila da pazi što govorim, jer da me može pojesti mrak. To mi je rekla dan spomen prezimena S.

Ujedno napominjem da sam čuo razgovor između okrivljenika i Ajdarića kako im je bio problem kasnije doći do Banja Luke te da su Ajdarić i supruga okrivljenika prešli u Bosnu i Hercegovinu kod mjesta Davor, jer je supruga okrivljenika trebala vratiti mobitel okrivljenika natrag u Hrvatsku, dok je S. prešao u BiH na graničnom prelazu Stara Gradiška. Novce su prenijeli Ajdarić i supruga okrivljenika, kao i dva mobitela, dok se okrivljenik vratio natrag u Bjelovar. Mobitele su prenijeli u BiH jer je trebalo poslati signale u Bjelovar, te se sjećam da su pričali da su signal poslali sa planine Motajica, gdje je signal bio slabiji, a nakon toga su došli na predio zvan "Veseli Brijeg" pored Banja Luke, odakle su poslali signal.

Također se sjećam kako je bilo priče o tome da je novac pronađen u "kištri" - ja ne znam da li se mislilo na zamrzivač ili nešto drugo, no uglavnom u toj "kištri" je pronađen novac u količini od oko 450.000,00 kn.

Nadalje želim iznijeti jedan detalj koji sam primijetio za vrijeme boravka u Svetošimunskoj bolnici i radilo se o nedjelji, za vrijeme posjeta, kada su posjetu imali i okrivljenik i Nedeljko Ajdarić. Ajdarić je nešto ranije završio sa posjetom i vratio se desetak minuta prije okrivljenika i kako su vrata sobe bila otvorena, ja sam primijetio Ajdarića kako nekome maše sa prozora hodnika. Ja sam prišao da vidim kome on maše i pitao ga, a on je rekao da maše svojoj supruzi. ja sam vidio i automobil kojim je došla njegova supruga, a radilo se o automobilu marke "Golf"...i pitao sam ga kako to da se njegova supruga vozi u takovom automobilu, s obzirom da se ovaj hvalio da se bavi preprodajom skupocjenih automobila, na što mu je Ajdarić odgovorio da je to automobil od jedne osobe koja radi i živina teritoriju RH i koja osoba je dovezla njegovu suprugu u posjetu te da taj čovjek nosi novac za financiranje obrane okrivljenika. Ja sam ga tada pitao da li se ta osoba zove S., na što mi je ovaj rekao da to mene nije briga.

Drugo nemam što za reći.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara kako je iz pričanja okrivljenika i Nedeljka Ajdarić shvatio da je Ajdarić sa dijelom novca, pribavljenog iz navedenog kaz. djela, otvorio biznis u Banja Luci sa 5-6 radnika i da taj posao uglavnom vodi njegova supruga i da mu je ovo druga supruga, a sa prvom se razveo.

Nadalje, na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara kako je od okrivljenika čuo da je njegova supruga doktor stomatologije i da ima čin satnika i da radi u vojarni u Bjelovaru.

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

Nadalje, na posebno pitanje, svjedok odgovara kako je iz njihovih priča čuo kako je "Veseli Brijeg" u stvari romsko naselje u Blizini Banja Luke i da ispod teče rijeka Vrbas.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara kako je stekao dojam da su i okrivljenik i Ajdarić Nedeljko znali već ranije da su i okrivljenik i Ajdarić Nedeljko znali već ranije da se okrivljenik nalazi u pritvoru u Sisku, a Ajdarić u pritvoru u Zagrebu, a što se tiče straha od Ajdarića, po njegovom mišljenju taj strah proizlazi iz bojazni Ajdarića da će biti otkriven kao supočinitelj ovog kaz. djela za vrijeme dok se nalazi u pritvoru.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara da slanje signala sa mobilnog uređaja iz BiH je trebalo potvrditi boravak okrivljenika u to vrijeme u BiH.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara kako je čuo da je okrivljenik svoj dio novca odnio svojoj kući te da je nakon priča njegove supruge po Bjelovaru došlo do pretresa kuće i ostalih prostorija od strane policije te da je navedeni novac pronađen u "kištri".

Na posebno pitanje branitelja okr., svjedok odgovara da su u navedenom vremenskom razdoblju s njim u sobi bili još i M.J. te V.B....te jedan osuđenik iz Gospićkog zatvora koji je prebačen iz Lepoglave, po imenu R., a koji je bio vrlo kratko.

Na posebno pitanje branitelja okr., svjedok odgovara kako su pacijenti često mijenjali krevete na kojima su ležali u navedenoj sobi, pa se znalo desiti da su i više puta na dan mijenjali krevete, nakon čega iskazuje da je u prvom krevetu do zida, gdje su bila vrata, ležala osoba po prezimenu M., do njega se nalazio njegov krevet, nakon čega on više nije mijenjao ležaj, do njega se nalazio ležaj gdje je bio Ajdarić, a do Ajdarića krevet okrivljenika.

Na posebno pitanje branitelja okr., da li su ostali pacijenti u toj sobi čuli razgovor između njega i Ajdarića, odgovara da on to ne zna, ali da ga je on čuo jer ga je to zanimalo. Nadalje odgovara da je zapamtio u nekim slučajevima i cijeli razgovor koji se vodio između okrivljenika i Ajdarića, a nekada samo dijelove razgovora.

Na posebno pitanje branitelja okr., svjedok odgovara da su se navedeni razgovori između okrivljenika i Ajdarića uglavnom vodili poslijepodne i kada je pritvorenicima bilo dozvoljeno gledanje TV u zajedničkoj prostoriji, i tada bi okrivljenik i Ajdarić ostajali sami i razgovarali, a on bi samo pogledao Dnevnik i vratio bi se, jer ga je zanimalo što su ova dvojica pričali.

Na posebno pitanje branitelja okr., tko je prvi kontaktirao policiju, svjedok odgovara da li on mora odgovoriti na to pitanje jer smatra da to nije bitno, pa kada mu je naloženo da odgovori na to pitanje, svjedok odgovara da je on kontaktirao sa policijom preko Uprave zatvora u Bjelovaru i to je učinio čim se vratio iz Bolnice u Svetošimunskoj. Odgovara da je u dva navrata kontaktirao - to sa jednim djelatnikom policije i sa jednim čovjekom za kojega ne zna tko je to bio. - a predstavio se da je iz istrage iz Siska.

Na posebno pitanje branitelja okr., svjedok odgovara da je stekao dojam da se okrivljenik i Ajdarić dugo poznaju, po njihovom pozdravu jer se ostali okrivljenici ne rukuju i duže treba da se upoznaju.

Na posebno pitanje branitelja da točno ponovi riječi koje su okr. i Ajdarić izmjenjivali prilikom razgovora o mobitelima, svjedok odgovara da on ne može doslovno prenijeti riječi koje su izmjenjivali, već je ispričao što je on zaključio iz njihovog razgovora.

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

Na posebno pitanje branitelja svjedok odgovara da je M.J. bio prisutan kada je Ajdarić Nedeljko došao u navedenu sobu i prisustvovao je njihovom pozdravljanju.

Nadalje na posebno pitanje branitelja, svjedok odgovara da je razgovoru između okr. i Ajdarića o djelu koje je počinio Ajdarić, bio prisutan i M.J., a o razgovoru o ovom kaz. djelu iz Kutine nije bio prisutan nitko, već se samo on, svjedok, koji bi se vraćao iz sobe za TV gdje je pogledao Dnevnik.

Na posebno pitanje branitelja okr., svjedok odgovara da mu nije ništa nuđeno u vezi djela za koje je on nepravomoćno osuđen.

Nadalje, odgovara da je braniteljica B.J. njemu otkazala punomoć, tj. obranu u njegovom kaz. postupku bez objašnjenja.

Na posebno pitanje branitelja, svjedok odgovara da nikada nije bio liječen na psihijatriji, a u kaz. postupku koji je vođen protiv njega je bilo obavljeno psihijatrijsko vještačenje. ...nakon što je dao iskaz u Županijskom sudu u Bjelovaru, nije kontaktirao ni sa kim od policije.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara kako je čuo po pričanju liječnice koja je liječila okrivljenika, da će liječenje biti dugotrajno i da će trajati najmanje 6 mjeseci, nakon čega je okrivljenik ispričao kao sumnja na trovanje.

Daljnijh pitanja svjedoku nema.

...

Okrivljenik u cijelosti prigovara iskazu svjedoka, navodeći da je isti u cijelosti neistinit te navodi da je on osobno pričao navedenom svjedoku o tijeku ovog kaz. postupka koji se vodi protiv njega.

..."

2. *Suđenje podnositelju zahtjeva*

11. Dana 26. travnja 2006. godine podnositelj zahtjeva optužen je pred Županijskim sudom u Bjelovaru po tri točke optužbe za ubojstvo počinjeno zajedno s M.G.-om u Kutini, Hrvatska, dana 8. i 9. listopada 1998. godine. Postupak protiv podnositelja zahtjeva spojen je s postupkom koji je već bio u tijeku protiv M.G.-a.

12. Na ročištu održanom 26. lipnja 2006 g. iskaz je dao S.Š.. Mjerodavni dio zapisnika sa ročišta glasi kako slijedi:

"Konstatira se da iskazuje suglasno kao na zapisniku od 04. 04. 2006. g. te nam ništa za dodati.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO svjedok odgovara kao je iz razgovora I i II-okr. nije shvatio koliko je mobitela kritične zgrade bilo u igri, no čuo je da su se slali signali sa područja zvanog "Veseli Brijeg" u Kutini.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO svjedok odgovara da se slanjem navedenih signala htjelo postići to da drugi misle da se oni tada nalaze u Bosni. Odgovara da se I i II-okrivljenik najčešće družili u večernjim satima i to poslije večere. Nadalje nadodaje da je i sam razgovarao sa II-okr. Neđom Ajdarić i interesirao se kako se uspio tako dobro snaći u BiH i otvoriti taj obrt s obzirom da je bilo ratno stanje neposredno prije toga, na što mu je II-okrivljenik odgovorio da je on snalažljiva osoba.

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

Na posebno pitanje zamj. ŽDO svjedok odgovara da je on čuo kako okrivljenici govore o mjestu Hrvačani, ne zna da li je to selo, mjesto ili planina, gdje su u biti stali da popiju kavu te se sjeća da je rečeno da se s toga mjesta nije mogao poslati signal u Hrvatsku, te da su došli do mjesta zvanog "Veseli Brijeg", sa koga su poslali signal u Hrvatsku.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO svjedok odgovara da za vrijeme dok se nalazio u pritvoru u Zatvoru u Bjelovaru, radi kaz. postupka koji je vođen protiv njega zbog pokušaja ubojstva, braniteljica mu je bila odv. B.J., ...i tada prilikom jedne posjete sama, prva, počela ispitivati i tome da li se nalazio u Svetošimunskoj u bolnici zajedno sa I-okrivljenikom. Navodi kako je navedenoj odvjetnici ispričao, ali u daleko kraćim crtama, ono što je čuo iz razgovora I i II-okrivljenika, nakon čega mu je odvjetnica rekla neka pazi što priča, odnosno da pazi da ga ne "pojede mrak", nakon čega mu je ista odmah i otkazala punomoć u kaznenom postupku gdje ga je branila

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara daje od I-okrivljenika čuo što mu je po zanimanju supruga te da ista radi u vojsci te je ujedno čuo i da je ona pričala po gradu Bjelovaru neke stvari, radi čega se i otkrilo gdje se nalazi novac. I-okrivljenik mu je ujedno rekao da je njegova supruga doktor stomatologije, ali uspostavilo se naknadno, tj. kasnije na raspravi je čuo da ona nije doktor stomatologije već zubni tehničar.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO svjedok odgovara da je dao ovaj iskaz radi toga, ne da optuži bilo koga, već stoga što je čuo da se u počinjenje ovog kaz. djela uključio II-okrivljenik, koji je stranac, odnosno osoba iz druge države i koja se počinjenjem ovog kaz. djela obogatila i sebi osigurala egzistenciju i to na uštrb drugih. Nadalje, II-okrivljenik je također u razgovoru rekao, a u vezi počinjenja kaz.djela zbog kojeg je uhićen, da je dobro da je ta osoba umrla od koje su ukrali automobil, jer bi se u suprotnom otkrilo kako je došlo do počinjenja tog kaz. djela.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara da i on ima svoju vlastitu djecu, a motiviralo ga je da dade ovakav iskaz i činjenica da su pokojni imali djecu, te sada shvaća u kakvoj se situaciji nalaze ta djeca, a i njegova djeca zbog kaz.djela koje je počinio.

Na posebno pitanje branitelja I-okr., svjedok odgovara da je o onome što je čuo iz razgovora I i II-okrivljenik radio bilješke da daje sudu na uvid iste.

Nakon toga, navedene bilješke svjedok predaje te se iste zadržavaju u spisu.

Nadalje navodi da je navedene bilješke radio igrom riječi, odnosno premetanjem slova.

Na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara da je on prvi došao u navedenu sobu 206 u Svetošimunskoj bolnici i to negdje krajem ili sredinom studenog 2005. g. i gdje je bio se do 13. 01. 2006. g. Nakon toga u navedenu sobi je došao I-okrivljenik, a 10 dana poslije došao je i II-okrivljenik. Raspored u navedenoj sobi je bio takav da je II-okrivljenik imao krevet između njega i I-okrivljenika, a I-okrivljenika je ležao jedan stariji gospodin iz Dubrave, koji je vrlo brzo bio premješten iz te sobe, te je II-okrivljenik ležao na njegovom krevetu. Nadalje odgovara da se I-okrivljenik najviše družio sa II-okrivljenikom, a jedne prilike sam došao u sukob sa II-okrivljenikom zbog pukovnika JNA...

Na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara ako mu je II-okrivljenik rekao da se bavi preprodajom rabljenih vozila, osiguranjem vozila i životnim osiguranje i koji posao vodi njegova supruga, a on se često sa svojim dečkima nalazi na terenu i vani kupuje vozila. Nadalje odgovara da mu je II-okr. rekao da ima aparat

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

za očitavanje kodova koji je kupio u Munchenu. Na posebno pitanje branitelja II-okr. odgovara kako nikada nije imao sukob sa I-okrivljenikom.

Nadalje na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara kako je razgovarao sa I-okr. o odvjetnici B.J., koja je kraće vrijeme bila njihov zajednički branitelj te mu je I-okr. rekao da je ona dobra po pitanju prava, da ga dobro zastupa i da je uspjela izgurati prvog branitelja ...

Na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara da on ne zna da li su drugi pritvorenici, odnosno zatvorenici koji su bili s njima u sobi, čuli bilo što od razgovora između I i II-okr., no siguran je da nekima uopće nije bilo stalo do slušanja njihovih razgovora, a za M.J. je sasvim siguran da je izbjegavao bilo kakav kontakt sa I i II-okrivljenicima.

...

Na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara kako je njegov zaključak bio da je II-okrivljenik tada, u to vrijeme, pao u nekakvu nesigurnost i nestabilnost pa je često razgovarao sa I-okrivljenikom. Imao je osjećaj da se II-okrivljenik plašio pa je na taj način pokušao olakšati ta 4 mjeseca zatvora koliko mu je ostalo od kazne za izdržati.

Na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara kako on ima sina koji je star 18 godina, ali sin s njim ne kontaktira s obzirom da je tako odgojen od strane majke i bake.

Na posebno pitanje I-okrivljenika, svjedok odgovara da je kritične zgode u navedenoj sobi bilo 6 kreveta, a naknadno je ubačen još jedan krevet.

Daljnijih pitanja svjedoku nema.

II-okrivljenik prigovara iskazu svjedoka navodeći dajeci u potpunosti neistinit.

...”

13. I podnositelj zahtjeva i M.G. zaniijekali su da su se ikada sreli prije dolaska podnositelja zahtjeva u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu u prosincu 2005. godine. M.G. je rekao da tijekom prvih nekoliko dana svog boravka u istoj sobi u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu on i podnositelj zahtjeva nisu uopće kontaktirali, a da su kasnije razgovarali o općenitim temama. Nikada nisu razgovarali o kaznenom djelu za koje je optužen. Kad je čuo da njega i S.Š.-a zastupa isti odvjetnik, rekao je S.Š.-u za što je optužen. Podnositelj zahtjeva je također tvrdio da 1998. godine uopće nije bio u Hrvatskoj, nego je živio u Bosni i Hercegovini, i da u svom životu nikada nije bio u Kutini. Rekao je da je tijekom njihovog boravka u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu S.Š. uglavnom razgovarao s M.G.-om i često mu se žalio.

14. Na ročištu održanom 18. rujna 2006 iskaz je dao J.M. Mjerodavni dio zapisnika glasi:

"Ja sam I i II-okrivljenike upoznao tijekom boravka u Zatvorskoj bolnici Zagrebu u prosincu 2005.g. Sjećam se da sam bio u sobi broj 206, a sa mnom u sobi su bili, osim I i II-okrivljenika, S.Š. te još dvojica kojima znam prezimena i to V. I P. Svi smo mi međusobno komunicirali i razgovarali o svemu. Iz ponašanja I i II-okr., ja nisam stekao dojam da su se oni od prije međusobno poznavali, iako su se njih dvojica međusobno najviše družili. Ja sam komunicirao, između ostalog, i sa II-okr., koji mi je pričao da je u Zatvorsku bolnicu došao iz Zatvora u Remetincu, razgovarali smo o

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

nekim ljudima koje ja poznajem, a rekao mi je da se u zatvoru nalazi zbog nekog automobila. Komunicirao sam i sa I-okr. i pitao ga zbog čega se on nalazi u zatvoru, a on mi je samo rekao da je to duga priča i da je to već drugi putada se on nalazi u pritvoru.

...

Na posebno pitanje zamjenika ŽDO, svjedok odgovara kako nije čuo razgovor između I i II-okrivljenika koji bi se odnosio na počinjenje nekog kaznenog djela.

Nadalje, na posebno pitanje zam. ŽDO, svjedok odgovara kako je on redovito odlazio na praćenje TV programa, a zapazio je da je I-okrivljenik uglavnom ostajao u sobi, jer ga je smetao dim cigareta te je samo ponekad znao pogledati sportski program, a zamijetio je da niti II-okrivljeni nije često odlazio gledati TV program, a S.Š. je ponekad znao otići pogledati TV program, ali se brzo vraćao u spavaonicu.

Nadalje, na posebno pitanje, gdje se nalazio krevet na kojem je spavao S.Š., a u odnosu na krevete I i II-okr., svjedok odgovara da se sa jedne strane spavaonice nalazila 4 kreveta i to najprije njegov ležaj, nakon toga se nalazio jedan noćni ormarić, zatim drugi noćni ormarić, zatim ležaj S.Š., zatim ponovno ormarić, pa ležaj B., zatim ormarić pa ležaj I-okrivljenika, dok se krevet na kojem je ležao II-okr. nalazio okomito na navedene ležajeve.

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, svjedok odgovara da su I i II-okr. te S.Š. bili u normalnim odnosima, razgovarali su, a i on je bio s njima u normalnim odnosima, a nikada nije čuo a niti je razgovarao sa S.Š. o nečemu o čemu su, navodno, razgovarali I-okr. i II-okr.

Na posebno pitanje branitelja I-okr., svjedok odgovara da su I i II-okrivljenici, kada su razgovarali, razgovarali sa normalnim glasom te nikada nije primijetio da bi njih dvojica nešto šaptali, odnosno potihom razgovarali.

Na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara da je bio u navedenoj sobi 206 zajedno sa I i II-okr. i ostalima koje je naveo nešto više od 2 tjedna.

...

Na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara da u navedenoj sobi nije dolazilo do nikakvih sukoba između prisutnih te nadalje odgovara da je II-okr. došao u navedenu sobu poslije I-okrivljenika nakon tjedan ili desetak dana.

Nadalje, na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara kako se I-okr., što se tiče odlaska na gledanje TV programa, ponašao isto i prije nego što je došao II-okr., odnosno smetao mu je dim cigareta pa je izbjegavao odlazak na gledanje TV programa.

...

Na posebno pitanje I-okrivljenika, svjedok odgovara kako je I-okr. uglavnom za vrijeme boravka u sobi bio na svom ležaju, gdje je čitao štampu ili ispunjavao križaljke.

Na posebno pitanje I-okr., svjedok odgovara kako je nakon dolaska II-okr. u navedenu sobu, jedno dva-tri dana nije bilo nikakvih kontakata niti je I-okr. sa II-okr. niti ostalih međusobno, i tek nakon nekoliko dana počeli su više međusobno kontaktirati i razgovarati.

...”

15. Na istom je ročištu iskaz dao N.P. Mjerodavni dio zapisnika glasi:

“Ja sam proveo 12 dana u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu.... U isto vrijeme kao i I i II-okr... Kada sam ja došao u tu sobu, tu su već bili I i II-okr. a bio je tu i S.Š....Pušio sam uglavnom sa S.Š.... Sa S.Š. nisam razgovarao o bilo kakvom kaznenom djelu, osim što mi je on govorio da se nada da će se vratiti u Bjelovar i da će biti oslobođen optužbi.

S obzirom da sam došao u navedenu sobu kad su već ostali bili tu, sjećam se da su se I i II-okr međusobno družili i zajedno su u kantini naručivali voće. Iz razgovora sa II-okr. zapamtio sam samo da je imao problema na granici, odnosno zapamtio sam da je imao nekakvih problema sa granicom, dok za I-okrivljenika mogu reći da mi je djelovao kao nekakav policajac iz bivšeg sistema i koji je bio jako nepristupačan, odnosno da živi u svom svijetu.

...

Na posebno pitanje zamj. ŽDO, da li su prisutni iz sobe razgovarali zbog čega je svaki od njih završio u zatvoru, svjedok odgovara kako je on ispričao zbog čega je završio u zatvoru.... No ne sjeća se da li su i drugi ispričali zbog čega su oni završili u zatvoru, jer je zatvorsko pravilo bilo takvo da se nikoga o tome ne ispituje...

Nadalje, na posebno pitanje, odgovara kako nije čuo nikakav razgovor između I i II-okrivljenika, osim uobičajenih razgovora o hrani i slično. Također mogu reći da je II-okrivljenik više komunicirao sa ostalim osobama iz sobe nego sa I-okrivljenikom.

Na posebno pitanje branitelja I-okr., svjedok odgovara da nije primijetio da bi se I i II-okrivljenici izdvajali od ostalih osoba iz sobe, iako je postojala mogućnost izlaska iz sobe i šetnje

Na posebno pitanje branitelja II-okr., svjedok odgovara da su desno od njega spavali I i II-okrivljenici, dok je lijevo od njega bio ležaj S.Š..

...”

16. Podnositelj je tijekom postupka prigovorio iskazu koji je dao S.Š., tvrdeći da je on uglavnom govorio o svojim zaključcima, koji se ne mogu smatrati dokazima, i da nije mogao ponoviti ništa o čemu su navodno govorili on i M.G. Podnositelj se tijekom postupka pozvao na nalaz psihijatra koji je bio sastavljen u odnosu na S.Š.-a, za potrebe kaznenog postupka koji se vodio protiv njega. Mjerodavni dio izvješća koje je sastavljeno 20. listopada 2004. godine glasi:

“Intelektualni nivo ispitanika je u granicama kliničke normale, a osnova ličnosti ima emocionalno nestabilan i histrionična obilježja,

...

Naprednom pretragom utvrđene su karakteristike iz kategorije F60.8 (nedostatak suzdržavanja, nezrelost, agresija; F60.4 (više osobina ličnosti tipičnih za histrionski poremećajličnosti – afektivna površnost, nestabilnost, egocentrizam, nedostatak brige za druge, traženje potvrde i odobravanja, nemogućnost nositi se sa gubitkom, tendencija obrane ega čak i kada ista uzrokuje moralnu štetu)...

Emocionalno nestabilna ličnost (F60.3 prema MKB-10) karakterizirana je tendencijom prema impulzivnom ponašanju bez brige za posljedice, nepredvidljiva i promjenjiva raspoloženja...

Histrionski poremećaj ličnosti (F60.4) karakteriziran je plitkim i nestabilnim afektom, samodramatiziranjem, afektivnom ekspresijom, pretjeranim iskazivanjem

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

osjećaja, sugestivnošću, egocentrizmom, samoudovoljavanjem, nedostatkom brige za druge, lako povrjedljivim osjećajima i stalnom traženju odobravanja, uzbuđenjem i pažnjom od drugih.

Predlaže se obvezno psihijatrijsko liječenje...

...”

17. Dana 22. rujna 2006. godine Županijski sud u Sisku utvrdio je da su i M.G. i podnositelj zahtjeva krivi po tri točke optužbe za ubojstvo iz koristoljublja te je svakoga od njih osudio na četrdeset godina zatvora. U presudi je također presuđeno da su iz kuće žrtava uzeli najmanje 960.000 hrvatskih kuna. Podnositelj zahtjeva je osuđen samo na osnovi S.Š.-ovog svjedočenja. Mjerodavni dio presude glasi kako slijedi:

„ I-okr. M.G.

i

II-okr. Neđo Ajdarić ...

krivi su

što su:

1. noći od 08./9. listopada 1998. godine po prethodnom dogovoru a za sada nepoznatom ženskom osobom, nakon što su se automobilom marke „Peugeot 406“ reg. oznake BJ 406-BF, dovezli do kuće broj 23 u Ul. A. G. Matoša u Kutini, u kojoj su stanovali R.S., I.Š., i G.C. i nedaleko kuće parkirali vozilo, znajući da I.Š., R.S. i G.C. u kući drže veliku količinu novca, izašli iz vozila u nakani da ih usmrte i da dođu do tog njihovog novca, a ta do sada neutvrđena nepoznata ženska osoba sklonila se nedaleko auta i pazila da netko ne bi naišao, ušli u kuću kroz vrata na do sada neutvrđen način, u kojoj su stanovali pok. I.Š., R.S. i G.C., prišli G.C. koji je spavao u svojem krevetu i iz napunjenog pištolja marke Škorpion call 7,65 mm G.C. iz udaljenosti oko 80 cm u glavu ispalili dva hica, nanijevši mu time dvije strijelne rane glave, koje povrede su bile teške naravi i od kojih povreda je G.C. na licu mjesta umro, a potom iz kuće uzeli i zadržali za sebe neutvrđeni iznos novca ali ne manji od 960,00,00 kuna te ga potom međusobno podijelili,

...

2. neposredno nakon djela pod toč. 1., na istom mjestu i na isti način, nakon što su ušli u kuću, iz navedenog napunjenog pištolja marke Škorpion call 7,65 mm R.S., koji je spavao u svojem krevetu iz udaljenosti od oko 80 cm ispalili dva hica, nanijevši mu time dvije strijelne rane glave, koje povrede su bile teške naravi i od kojih je R.S. na licu mjesta umro, a potom iz kuće uzeli i zadržali za sebe točno neutvrđeni iznos novca, ali ne manji od 960,000,00 kuna, koji su zatim međusobno podijelili,

...

3. neposredno nakon djela pod 1. i 2. na istom mjestu i na isti način iz navedenog pištolja marke Škorpion call 7.65 mm, I.Š., koja je spavala u svom krevetu iz udaljenosti od oko 80 cm u glavu ispalili po dva hica, nanijevši joj time dvije strijelne rane glave, koje povrede su bile teške naravi i od kojih povreda je I.Š. na licu mjesta umrla, a potom iz kuće uzeli i zadržali za sebe točno neutvrđeni iznos novca, ali ne manji od 960,000,00 kuna koji su potom međusobno podijelili,

...

PRESUDA AJDARIĆ protiv HRVATSKE

Obrazloženje

...

Svjedok S.Š. u iskazu je naveo da se trenutno nalazi u pritvoru Zatvora u Bjelovaru, jer je nepravomoćno osuđen za kaznu zatvora u trajanju od 7 godina. Zbog zdravstvenih tegoba, bio je prebačen u Zatvorsku bolnicu u Zagreb. Boravio je u sobi br. 206 od kraja studenog 2005. g. pa do 13. siječnja 2006. g. I-okrivljenika je vidio prvi put u Zatvorskoj bolnici. Upoznali su se i družili te je odmah I-okrivljeniku ispričao zbog čega se nalazi u pritvoru, no I-okrivljenik nije odmah htio reći zbog čega se nalazi u pritvoru. Do nesuglasica između njih dvojice je došlo zbog braniteljice I-okrivljenika u ovom kaznenom postupku te ga je zasmetalo što je I-okrivljenik govorio protiv nje.

Polovinom prosinca 2005. g. u istu sobu je došao II-okrivljenik [podnositelj] iz Zatvora u Remetincu. Primijetio je da su se I i II-okrivljeni pozdravili kao osobe koje se već dugo poznaju. II-okrivljenik je imao krevet koji se nalazio između njegova kreveta i kreveta I-okrivljenika. I i II-okrivljeni su često razgovarali... a te je razgovore čuo ležeći na svom krevetu, gdje je čitao novine

... a iz razgovora je saznao da se njih dvojica poznaju još iz Banja Luke... Nakon toga, I i II-okrivljeni su razgovarali o mobitelu, a II-okrivljenik je pričao da je sa osobom po prezimenu S. došao u Kutinu te da su dugo čekali da se jedna žena s djetetom vrati u kuću. Pričali su kako nisu znali za treću osobu koja je boravila u navedenoj kući

Iz priče je shvatio da osim njih trojice, u navedeno je upletena i supruga I-okrivljenika, a radilo se o mjenjačnici u kojoj je radio prijatelj iz djetinjstva I-okrivljenika. II-okrivljenik se bojao kako ne bi bio otkriven, a I-okrivljenik mu je rako kako je jedna gospođa – svjedok promijenila iskaz i kako im to sve ide na ruku. II-okrivljenik je rekao kako će financirati obranu I-okrivljenika...

Nadalje, iz priča I i II-okrivljenika je saznao da su II-okrivljenik i supruga I-okrivljenika prešli u Bosnu i Hercegovinu preko graničnog prijelaza Davor, jer je supruga I-okrivljenika trebala vratiti mobitel I-okrivljenika natrag u Hrvatsku, dok je S. prešao u BiH na graničnom prijelazu Stara Gradiška. Novce su prenijeli II-okrivljenik i supruga I-okrivljenika, kao i dva mobitela, dok se I-okrivljenik vratio u Bjelovar. Mobitele su prenijeli u BiH jer je trebalo slati signale u Bjelovar, a signale su slali sa planine Motajica i predjela Veseli Brijeg

I i II-okrivljeni su razgovarali i o novcu koji je pronađen kod I-okrivljenika „u kištri“ i to oko 450,000,00 kuna i to dio novca koji je pripao I-okrivljeniku. Navedeni razgovori su se vodili uglavnom u poslijepodnevnim, odnosno večernjim satima kada su osobe lišene slobode mogle gledati TV i tada bi I i II-okrivljeni ostajali sami u sobi i pričali. On [S.Š.] se znao vratiti u sobu, jer nije gledao TV i tada je čuo njihove razgovore.

...

Konačno, tu je iskaz ispitanog svjedoka S.Š., koji je vrlo detaljno, uvjerljivo i logično iskazao o onome što je čuo iz razgovora I i II-okrivljenika i iz čijeg iskaza proizlazi da su I i II-okrivljeni počinili navedeno kazneno djelo. Svjedok S.Š. u svom iskazu navodi niz detalja o navedenom događaju, o kojem su pričali I i II-okrivljeni, kao npr. čekanje povratka žene s djetetom u kuću (K.P.), upućivanje mobilnih poziva sa područja BiH, držanje novca „u kištri“ u garaži I-okrivljenika, iznenađenje boravkom treće osobe u kući zločina (slučajan boravak u kući I.Š., koja je tada bila na porodnom dopustu i boravila je uglavnom kod roditelja u Velikoj Gorici). Svjedok

S.Š. je u tri navrata davao svoj iskaz, koji iskaz je u bitnom identičan i koji iskaz nije mogao izmisliti, budući se radi o sitnijim detaljima koji su prethodili ovom događaju i koji su se dešavali nakon događaja u navedenom vremenskom razdoblju, a koji su se zaista i dešavali.

Također, sud nije utvrdio bilo kakve razloge zbog čega bi svjedok S.Š. teretio u svom iskazu I i II-okrivljenike koje do tada uopće nije poznao i koje je prvi puta susreo u zatvorskoj bolnici u Zagrebu, a nije utvrđeno ni da bi za sebe ishodovao bilo kakve pogodnosti odnosno beneficije. Iz psihijatrijskog nalaza i mišljenja za svjedoka S.Š. proizlazi kako isti ne boluje od duševne bolesti, da je intelektualni nivo istoga u granicama kliničke normale pa se, slijedom navedenog, nije dovela na bilo koji način u pitanje vjerodostojnost iskaza ovog svjedoka. Ubrojivost svjedoka S.Š. kao okrivljenika, u pogledu kaznenog djela za koje je on bio optužen, bila je smanjena, ali ne u znatnoj mjeri, a smanjena je bila zbog kompliciranog opitog stanja S.Š. tempore criminis. Zbog svega navedenog, sud je u cijelosti poklonio povjerenje iskazu svjedoka S.Š.

Iako o sudjelovanju II-okrivljenika u počinjenju ovog kaznenog djela ne postoje nikakvi materijalni dokazi, a s obzirom da se o sudjelovanju II-okrivljenika saznalo tek početkom 2006.g. postoji iskaz S.Š. koji navodi II-okrivljenika kao supočinitelja navedenog kaznenog djela i koji je u svom iskazu detaljno opisao sudjelovanje II-okrivljenika u počinjenju istoga...“

18. Podnositelj je tvrdio da je iskaz koji je dao S.Š. nepouzdan zbog njegovog poremećaja osobnosti i da su njegove izjave dane istražnom sucu i na glavnoj raspravi bile proturječne i nelogične. Tako je rekao da su podnositelj i M.G. vodili tajne razgovore i da su govorili ispod glasa. Da su ti razgovori bili tajni, ne bi ih vodili tamo gdje bi ih mogla čuti treća osoba. Glede smještaja njihovih kreveta, u svojem je iskazu pred istražnim sucem S.Š. rekao da je krevet koji je koristio M.G. bio u sredini, između kreveta koji je koristio podnositelj i svjedok, dok je na glavnoj raspravi rekao da je krevet koji je koristio podnositelj bio u sredini. Glede vremena odvijanja navodnih tajnih razgovora između podnositelja i M.G.-a, S.Š. je tvrdio da su se uglavnom odvijali poslije podne, a na ročištu održanom 26. lipnja 2006. rekao je da su se odvijali navečer, nakon večere. Nije bilo ni vjerojatno ni uvjerljivo da bi dva počinitelja tako teških kaznenih djela razgovarali o detaljima tih djela pred trećom osobom. S.Š. je također spomenuo da je jedna žena, ključni svjedok optužbe u postupku, izmijenila svoj prethodni iskaz na korist okrivljenika. Međutim, u postupku nije bilo takve svjedokinje. On je opetovano izjavljivao da je osoba prezimena S. također sudjelovala u ubojstvu tri osobe o kojima je riječ. Međutim, osoba toga imena bila je zapravo jedna od žrtava ubojstva. S.Š. nije imao nikakvih osobnih saznanja o ubojstvima o kojima je riječ. Kad je svjedočio na glavnoj raspravi stalno je ponavljao frazu "ja sam zaključio" što ne može biti osnova osude podnositelja. Svjedok je priložio svoje takozvane "bilješke", navodno sastavljene tijekom razgovora između njega i M.G. -a. Međutim, te su bilješke bile popisi besmislenih riječi. Njegov je iskaz bio u suprotnosti s iskazima koje su dali zatvorenici iz iste sobe, J.M. i N.P. Nadalje, u cijeloj priči nije bilo logike, a on (podnositelj) 1998. godine

uopće nije bio u Hrvatskoj, nego je živio u Banja Luci, Bosna i Hercegovina, gdje je od 1990. godine vodio svoj posao. Tvrdio je da nikada prije nije sreo M.G.-a. Konačno, niti jedan materijalni dokaz pronađen u kući u kojoj su bila počinjena ubojstva nije imao nikakve veze s njim. Podnositelj zahtjeva tvrdi da su nalazi raspravnog suda bili potpuno arbitrarni u toj mjeri da su protivni zdravom razumu i osnovnim zahtjevima poštenog suđenja.

19. Vrhovni sud je potvrdio ovu presudu dana 14. ožujka godine. Mjerodavni dio presude glasi kako slijedi:

“Optuženici M. G. i Neđo Ajdarić bezuspješno žalbama pokušavaju osporiti i iskaz svjedoka S. Š.. Međutim, suprotno tim žalbenim tvrdnjama, prvostupanjski je sud dao valjane razloge prihvaćanja iskaza tog svjedoka, a ti argumenti žalbenim navodima nisu dovedeni u sumnju.

Prije svega valja istaći da iskaz svjedoka Š. nije, kako to pogrešno tvrde žalitelji, osporen drugim dokazima. Suprotno ovim tvrdnjama, svjedoci M. J. i N. P. koji su detaljnije od T. M. iskazivali o zbivanjima tijekom njihovog boravka u sobi Zatvorske bolnice zajedno s optuženicima i S. Š. naveli su da su se optuženi M. G. i Neđo Ajdarić međusobno družili više nego s ostalima, čime su opovrgli drugačije obrane optuženika, posebno navod optuženog Ajdarića da je s optuženim G. pričao najmanje od ostalih pritvorenika. Činjenica da ti svjedoci nisu čuli razgovore optuženika koje je opisao svjedok Š. ne dovodi u sumnju taj dio njegovog iskaza, jer je svjedok M. suglasno Š. iskazao da je on redovito odlazio gledati televiziju, da je optuženi M. G. tada uglavnom ostajao u sobi, da niti optuženi Ajdarić nije često odlazio gledati televizijski program, a da se S. Š., koji je ponekad znao doći gledati televiziju, brzo vraćao u spavaonicu. Dakle, svjedok Š. je, kako to posredno proizlazi iz ovakvog iskaza svjedoka M., često imao prilike biti sam u sobi s optuženicima dok su ostali pritvorenici gledali televiziju, pa je mogao čuti i njihove povjerljive razgovore koje su oni očigledno tada vodili.

Optuženi M. G. u žalbi tvrdi i da je nevjerojatno da bi se supočinitelji predmetnih djela nakon sedam godina slučajno našli u istoj sobi u Zatvorškoj bolnici te da je isključeno da bi oni, da su se tako i sreli, u nazočnosti treće osobe razgovarali o počinjenim djelima. Smatra da bi takvo postupanje bilo suprotno profilu osoba koje bi smišljeno i profesionalno počinile tri ubojstva, a ističe i da je optuženi G. na slobodi bio pet godina, u kojem razdoblju bi sa supočiniteljem mogao raspraviti sve okolnosti.

Međutim, [ovaj sud smatra] slučajni zajednički boravak osoba koje su zajedno sudjelovale u počinjenju kaznenih djela u istoj sobi Zatvorske bolnice ne može se smatrati nečim nemogućim. Naime, optuženi Neđo Ajdarić tijekom boravka u pritvoru koji je protiv njega bio određen u drugom postupku, koji nije ni u kakvoj vezi s predmetnim kaznenim djelima, smješten je u Zatvorsku bolnicu koja na svakom odjelu ima svega nekoliko bolesničkih soba. On tada nije bio još niti osumnjičen za kaznena djela koja su predmet postupka tada vođenog samo protiv optuženog M. G., pa nije bilo niti formalne zapreke smjestiti ih u istu sobu Zatvorske bolnice.

S druge strane, iako je optuženi M. G. uistinu bio na slobodi od 2000. (kada je pritvor protiv njega bio ukinut) pa do 2005. (kada je ponovno protiv njega bio određen pritvor), izvjesno je da je, s obzirom da je protiv ranije oslobađajuće presude bila podnesena žalba (dakle, kazneni postupak protiv njega je i dalje bio u tijeku), imao razloga izbjegavati javne i česte kontakte sa supočiniteljem, optuženim Ajdarićem. Konačno, ako su se optuženici u tom razdoblju i viđali te razgovarali o počinjenim kaznenim djelima, sigurno je da su i nakon ukidanja oslobađajuće presude te

prитvaranja optuženog G., a s obzirom na nove okolnosti i ovakav tijek postupka, imali o čemu razgovarati prilikom zajedničkog boravka u Zatvorskoj bolnici.

Nije neuvjerljiv ni nelogičan Š. opis razgovora optuženika u tim prilikama: optuženi G. i optuženi Ajdarić su, kako je to Š. opisao, ove razgovore vodili kada su svi ili barem većina ostalih pritvorenika bili odsutni, dakle, vodili su ih potajno koliko je to bilo moguće. Očigledno je da svjedok Š., upravo zbog toga što su optuženici međusobno tiho razgovarali o predmetnim kaznenim djelima, nije niti čuo sve pojedinosti njihovih razgovora. Upravo ovime se mogu objasniti oni dijelovi iskaza svjedoka Š. u kojima on rekonstruira sadržaj tih razgovora na temelju njihovih dijelova koje je čuo, a koji rekonstruirani dijelovi se ne uklapaju u utvrđenja koja proizlaze iz drugih dokaza. Tako je svjedok Š., primjerice, očigledno pogrešno shvatio ulogu Ž. S. kojega su optuženici spominjali. Međutim, da je svjedok S. Š., kako to u žalbi tvrdi optuženi M. G., lažno iskazivao o razgovorima optuženika koristeći se saznanjima iz tiska u kojem se izvještavalo o tijeku ranijeg postupka, sigurno je da ne bi spominjao Ž. S. u kontekstu u kojem je to činio, jer takvo što iz ranijeg postupka ne proizlazi.

Svjedok Š. je, suprotno navodima žalbe optuženog M. G., tijekom sva tri ispitivanja relativno detaljno reproducirao riječi i rečenice iz razgovora optuženika koje je čuo, pri čemu je u svemu bitnome bio dosljedan, a pojedine nelogičnosti u tom iskazu koje optuženi Neđo Ajdarić u žalbi naglašava upravo opovrgavaju žalbene tvrdnje da je iskaz tog svjedoka unaprijed pripremljen, da je svjedok instruiran i da je upoznat što treba iskazivati. Pritom žalitelj ne navodi tko bi to instruirao svjedoka i kome bi bilo u interesu navesti ga na davanje ovakvog iskaza. Konačno, da je iskaz ovog svjedoka uistinu pripremljen i da ga je svjedok naučio po nečijim uputama, bilo bi za očekivati da je takav naučeni iskaz potpuno usklađen sa svim do sada pribavljenim dokazima. Upravo takva proturječja o pojedinim okolnostima (navodi svjedoka Š. o pozivu mobitelom iz Bosne, o sudjelovanju Ž. S. i slično) ukazuju da se ne radi o „pripremljenom i instruiranom iskazu“ svjedoka Š..

Optuženici u žalbama ukazuju i na osobine ličnosti svjedoka S. Š., pri čemu ističu dio psihijatrijskog nalaza i mišljenja izrađenog u postupku protiv imenovanog, prema kojemu se radi o osobi kod koje postoji histrionski poremećaj ličnosti, pa zaključuju da je taj svjedok sklon izmišljanju. Međutim, optuženici pritom zanemaruju preostale zaključke tog nalaza i mišljenja, prema kojima je intelektualni nivo S. Š. u granicama kliničke normale te da u kliničkom statusu nema simptoma endogene duševne bolesti.

Takvu ocjenu prvostupanjski je sud iznio, za nju je dao jasne i valjane razloge, pa nema mjesta ustrajanju na predlaganju psihijatrijskog vještačenja svjedoka....”

20. Dana 28. kolovoza 2007. Vrhovni sud je, postupajući kao trećestupanjski sud, ponovno potvrdio osuđujuću odluku u odnosu na podnositelja. Mjerodavni dio presude glasi kako slijedi:

„Protivno žalbenim navodima oba optuženika, osobno i putem branitelja, prema ocjeni Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao trećestupanjskog suda, drugostupanjski sud je ispravno ocijenio, da je prvostupanjski sud dao temeljitu analizu i ocjenu iskaza svjedoka S. Š., koji je određeno vrijeme bio s oba optuženika u Zatvorskoj bolnici u Z.. Svjedok S. Š., za razliku od drugih pritvorenika, bio je često s optuženicima sam u sobi, pa je tako mogao čuti njihove „povjerljive razgovore“, što je u skladu s iskazima svjedoka J. M. i N. P., koji su također iskazivali o zbivanjima u zatvorskoj bolnici, a na koje se pozivaju i oba optuženika u svojim žalbama. Oni su iskazali, među inim, da su se optuženici družili više međusobno, nego s ostalim pritvorenicima, čime su opovrgli obrane optuženika, osobito opt. Neđo Ajdarić, koji je iskazao da je najmanje razgovarao s opt. M. G., a i iz iskaza svjedoka J. M. proistječe i to, da optuženici i svjedok S. Š. nisu gledali redovito televiziju,

kao on, jer je opt. M. G. uglavnom ostajao u sobi, dok su opt. Neđo Ajdarić i svjedok S. Š. samo ponekad gledali televiziju.“

21. Dana 20. veljače 2008. godine Općinski kazneni sud u Zagrebu oslobodio je podnositelja optužbe za kazneno djelo krađe.

22. Ustavna tužba podnositelja podnesena u vezi s kaznenim postupkom u kojemu je proglašen krivim za tri djela ubojstva odbijena je 24. lipnja 2008. godine. Ona je dostavljena odvjetniku podnositelja zahtjeva dana 15. rujna 2008. godine. Mjerodavni dio odluke Ustavnog suda glasi kako slijedi:

“Sadržaj ustavnog prava na pravično suđenje ograničen je na postupovna jamstva pravičnog suđenja, pa Ustavni sud ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava ispituje eventualno postojanje postupovnih povreda u postupcima pred sudovima te na temelju toga, sagledavajući postupak kao jedinstvenu cjelinu, ocjenjuje je li postupak bio vođen na način koji podnositelju osigurava pravično suđenje.

U konkretnom slučaju, krivnja podnositelja utvrđena je u kaznenom postupku nakon provedenog dokaznog postupka pred prvostupanjskim sudom. Podnositelju je bilo omogućeno pratiti tijek postupka, sudjelovati uz branitelja, izjašnjavati se i predlagati dokaze u vezi s odlučujućim činjenicama te poduzimati sve zakonom dopuštene procesne radnje. Iz presude suda prvog stupnja razvidno je koje dokaze je taj sud proveo i na kojim dokazima temelji svoje utvrđenje da je upravo podnositelj počinio kazneno djelo koje mu je stavljeno na teret. Analizirajući sve provedene dokaze te činjenice o kojima ovisi opstojnost kaznenog djela ubojstva, prvostupanjski sud je za svoja utvrđenja i stajališta dao valjane pravne razloge.

Jamstvo pravičnog suđenja... zahtjeva da se cijeli postupak promatra kao jedinstvena cjelina (dakle, sagledava kao jedinstveni postupak koji se vodio kod Županijskog suda u Sisku i Vrhovnog suda Republike Hrvatske u drugom i trećem stupnju), te potom ocijeni je li sudski postupak vođen na način koji je podnositelju ustavne tužbe osigurao pravično suđenje.

Polazeći od stajališta Vrhovnog suda Republike Hrvatske iznesenih u osporenoj presudi .... od 28. kolovoza 2007. godine, Ustavni sud nije našao okolnosti koje bi upućivale da je podnositelju tom presudom s bilo kojeg aspekta povrijeđeno pravo na pravično suđenje

3. 6. Ostali mjerodavni dokumenti

23. Podnositelj je dostavio medicinsko izvješće u odnosu na S,Š.-a koje je 2. lipnja 1996. sastavila Invalidska komisija Hrvatskog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje u odnosu na S.Š.-a. Mjerodavni dio izvješća glasi kako slijedi:

“Osiguranik je pripadnik djelatnog sastava HV-a od 16. veljače 1994. godine. Dana 18. kolovoza 1991. godine u Grubišnom Polju pri bojevnom djelovanju prijelom stopala i od tada slabo čuje.

1993 ozlijeđen u eksploziji ...

...

Kod osiguranika... prisutan je i oslabljeni sluh kao posljedica zračne traume...”

PRAVO

I. Navodne povrede članka 6. Konvencije

24. Podnositelj zahtjeva prigovara da je bio osuđen za trostruko ubojstvo samo na osnovi dokaza koji se sastoji od "rekla-kazala" iskaza svjedoka koji boluje do emotivne nestabilnosti i histrionskog poremećaja osobnosti, te da je ta osuda bila potpuno arbitrarna i protivna jamstvima poštenog suđenja, pravu na presumpciju nevinosti i načelu jednakosti stranaka.

Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"1. "Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Presuda se mora izreći javno, ali se sredstva priopćavanja i javnost mogu isključiti iz cijele rasprave ili njezinog dijela zbog razloga koji su nužni u demokratskom društvu radi interesa morala, javnog reda ili državne sigurnosti, kad interesi maloljetnika ili privatnog života stranaka to traže, ili u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima gdje bi javnost mogla biti štetna za interes pravde.

2. "2. Svatko optužen za kazneno djelo smatrat će se nevinim sve dok mu se ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom. "

3. 2. Svatko optužen za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

a) da u najkraćem roku bude obaviješten, potanko i na jeziku koji razumije, o prirodi i razlozima optužbe koja se podiže protiv njega;

(b) da ima odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu svoje obrane

c) da se brani sam ili uz branitelja po vlastitom izboru, a ako nema dovoljno sredstava platiti branitelja, ima pravo na besplatnog branitelja, kad to nalažu interesi pravde;

d) da ispituje ili daje ispitati svjedoke optužbe i da se osigura prisustvo i ispitivanje svjedoka obrane pod istim uvjetima kao i svjedoka optužbe;"

e) besplatnu pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava u sudu.

A. Dopuštenost

25. Vlada tvrdi da je zahtjev podnesen izvan roka od šest mjeseci. Tvrde da je datum na prijemnom štambilju na obrascu za zahtjev 30. ožujka 2009., a da je konačna odluka u ovome predmetu, koju je donio Ustavni sud 24. lipnja 2008. godine dostavljena punomoćniku podnositelja 15. rujna 2008. godine.

26. Podnositelj tvrdi da je njegov zahtjev podnesen 13. ožujka 2009. godine.

27. Sud bilježi da se na poštanskom štambilju na omotnici u kojoj je obrazac za zahtjev poslan nalazi datum 13. ožujka 2009. Slijedi da je ovaj zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od datuma kad je konačna domaća odluka dostavljena podnositelju.

28. Sud također primjećuje da zahtjev nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije. Nadalje primjećuje i da on nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

29. Podnositelj tvrdi da je obrazloženje nacionalnih sudova glede pitanja njegovog sudjelovanja u ubojstvu tri osobe 1998. godine u Kutini bilo proizvoljno do mjere da je bilo protivno osnovnim jamstvima poštenog suđenja. Naglasio je da je osuđen samo na temelju rekla-kazala iskaza koji je dala psihički bolesna osoba i naglasio da taj iskaz nije bio ničim potkrijepljen. S tim je u vezi istaknuo da određeni forenzični dokazi i otisci prstiju koji su pronađeni na mjestu zločina nisu mogli ni na koji način biti povezani s njim. Nadalje, nacionalni sudovi nisu dali nikakve odgovarajuće odgovore na jedan broj njegovih prigovora koje je postavio tijekom kaznenog postupka koji se vodio protiv njega.

30. Vlada tvrdi da je svjedok S.Š. dao istovjetan iskaz pred policijom, istražnim sucem i dva puta tijekom glavne rasprave. Podnositelj je imao priliku postavljati pitanja svjedoku i predlagati svoje dokaze. Tijekom glavne rasprave saslušano je više od trideset svjedoka i obavljena su razna vještačenja. Nacionalni sudovi su dali odgovarajuća obrazloženja za odluku kojom je podnositelj osuđen.

31. Glede S.Š.-a nadalje tvrde da on nije otišao u mirovinu zbog svog lošeg sluha.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

32. Sud ponavlja da nije njegov zadatak preuzeti mjesto domaćih sudova, koji su u najboljem položaju da ocjene dokaze koji su pred njima, utvrde činjenice i tumače domaće pravo. Sud se u načelu neće umiješati ako je postupak u cjelini bio pošten kako to traži članak 6. stavak 1, osim ako odluke koje su donijeli domaći sudovi izgledaju proizvoljne ili očigledno nerazumne (vidi, *mutatis mutandis*, *Van Kück protiv Njemačke*, br. 35968/97, stavci 46.-47., ECHR 2003-VII i *Khamidov protiv Rusije*, br. 72118/01, stavak 170., ECHR 2007-XII (izvaci)).

33. Sud nadalje ponavlja da se, u svjetlu načela da je svrha Konvencije da jamči prava koje nisu teorijska ili iluzorna nego praktična i djelotvorna

(vidi *Artico protiv Italije*, 13. svibnja 1980., stavak 33., Serija A br. 37), pravo na pošteno suđenje ne može smatrati djelotvornim ako zahtjevi i očitovanja stranka nisu stvarno "saslušani", tj. ako ih sud nije propisno ispitaio (vidi *Dulaurans protiv Francuske*, br. 34553/97, stavak 33., 21. ožujka 2000.; *Donadzé protiv Gruzije*, br. 74644/01, stavci 32. i 35., 7. ožujka 2006. i *Dima protiv Rumunjske*, br. 58472/00, stavak 34., 16. studenog 2006.).

34. Također, prema uspostavljenoj sudskoj praksi Suda koja održava načelo povezano s pravilnim radom pravosuđa, presude sudova i sudišta trebaju na odgovarajući način sadržavati razloge na kojima se osnivaju. Mjera do koje se primjenjuje ova dužnost davanja obrazloženja može se razlikovati prema naravi odluke i treba se utvrditi u svjetlu okolnosti predmeta (vidi predmet *García Ruiz protiv Španjolske* [VV], br. 30544/96, stavak 26., ECHR 1999-I, s daljnjim upućivanjima).

35. Sud je također presudio, u predmetima koji su se ticali raznih pitanja na temelju članka 6. Konvencije a u vezi s kaznenim postupkom, da je teret dokaza na državnom odvjetništvu i da u slučaju dvojbe treba odlučiti na korist okrivljenika (vidi, *mutatis mutandis*, *Barberà, Messegué i Jabardo protiv Španjolske*, 6. prosinca 1988., stavak 77., Serija A br. 146; *Lavents protiv Latvije*, br. 58442/00, stavak 125., 28. studeni 2002. i *Melich i Beck protiv Republike Češke*, br. 35450/04, stavak 49., 24. srpnja 2008.).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

36. Sud na početku primjećuje da je podnositelj proglašen krivim za tri djela ubojstva iz koristoljublja i osuđen na četrdeset godina zatvora samo na temelju iskaza koji je kao svjedok dao S.Š. Nacionalni su sudovi izričito naveli da nije bilo nikakvih drugih dokaza koji bi ukazivali da je podnositelj sudjelovao u ubojstvu tri osobe o kojem je riječ (vidi stavak 17. ove presude).

37. Glede iskaza koji je kao svjedok dao S.Š., sud primjećuje kako slijedi:

38. Psihijatrijskim pregledom S.Š. koji je obavljen u svrhu kaznenog postupka protiv njega zbog optužbe za ubojstvo ustanovljeno je da njegova osobnost ima značajke emotivne nestabilnosti i histrionske značajke (za detalje vidi stavak 16. ove presude). Preporučeno je obvezatno psihijatrijsko liječenje S.Š.-a (vidi stavak 16. ove presude) ali, prema vlastitom svjedočenju S.Š.-a da ga nikada nije liječio psihijatar (vidi stavak 10. ove presude) to liječenje nije provedeno.

39. Iskaz koji je kao svjedok dao S.Š. odnosio se isključivo na navodne tajne razgovore vođene prigušenim glasovima između podnositelja i M.G.-a. Međutim, prema navodima M.G.-a je on sam rekao S.Š.-u za što je optužen (vidi stavak 13. ove presude).

40. Sud također primjećuje da je dio iskaza koji je kao svjedok dao S.Š., a koji se odnosi na sudjelovanje podnositelja u ubojstvu tri osobe za koje je

optužen, bio neprecizan i nejasan te se odnosio na njegove zaključke, a ne na konkretne činjenice. Kad se od njega zatražilo da točno reproducira što su govorili podnositelj i M.G., svjedok je rekao da to ne može učiniti, ali da je ono što je rekao sudu, on, svjedok, zaključio iz njihovih razgovora (vidi stavak 10. ove presude).

41. Nadalje, S.Š. je imao sukobe i s M.G.-om i s podnositeljem. Glede M.G.-a, oni su se posvađali u vezi s odvjetnikom koji ih je obojicu zastupao u njihovim kaznenim postupcima, a s podnositeljem je imao raspravu o oficiru Jugoslavenske narodne armije. Izrazio je i predrasude prema podnositelju kao stranom državljaninu i sumnje o načinima na koje je podnositelj postao "bogat" (vidi stavak 12. ove presude).

42. Istovremeno su izjave S.Š.-a također proturječne. Kad je davao svoj iskaz kao svjedok pred raspravnim sudom na ročištu održanom 4. travnja 2006. godine rekao je da je područje "Veseli Brijeg", s kojega su navodno bili poslani signali s mobilnog telefona, blizu Banja Luke u Bosni i Hercegovini, dok je na ročištu pred raspravnim sudom dana 26. lipnja 2006. godine rekao da je to isto područje blizu Kutine u Hrvatskoj. Dana 4. travnja 2006. godine rekao je da su se razgovori između podnositelja i M.G.-a uglavnom odvijali poslije podne, a u svojoj je izjavi od 26. lipnja 2006. godine rekao da su ova dvojica okrivljenika uglavnom provodila vrijeme zajedno navečer, nakon večere.

43. Glede objašnjenja S.Š.-a o tome kada su on, M.G. i podnositelj stigli u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu, u svojoj je prvoj izjavi danoj 3. ožujka 2006. godine S.Š. rekao da je stigao 23. studenog 2005. godine, M.G. dan nakon toga, a podnositelj pet ili šest dana kasnije. U svojoj je izjavi danoj 4. travnja 2006. godine S.Š. rekao da je stigao "krajem studenog 2005. godine", M.G. "negdje u prosincu 2005. godine" a podnositelj "sredinom prosinca 2005. godine". U svojoj je izjavi danoj 26. lipnja 2006. godine S.Š. rekao da je stigao "sredinom studenog 2005. godine", M.G. "nakon njega" a podnositelj "deset dana kasnije". Osim ovih nedosljednosti o dosta jednostavnom pitanju, ovo uopće ne odgovara stvarnom datumu dolaska podnositelja dana 29. prosinca 2005. godine.

44. U svojem je iskazu koji je kao svjedok dao istražnom sucu dana 3. ožujka 2006. godine S.Š. rekao da je krevet koji je koristio M.G. bio u sredini, između kreveta koji je koristio podnositelj i onoga koji je koristio sam svjedok, dok je na ročištima održanim 4. travnja i 26. lipnja 2006. godine S.Š. rekao da je podnositeljev krevet bio u sredini. Ostali svjedoci koji su u kritično vrijeme bili smješteni u istoj sobi u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, J.M. i N.P. rekli sud da je krevet koji je koristio podnositelj bio odvojen od ostalih kreveta i da nije bio blizu krevetu koji je koristio S.Š.

45. S.Š. je opetovano izjavljivao da je osoba prezimena S. također sudjelovala u ubojstvu tri osobe o kojima je riječ. Međutim, osoba toga imena bila je zapravo jedna od žrtava ubojstva. Rekao je i da je krunski svjedok, jedna žena, izmijenila svoj iskaz na korist okrivljenika. Međutim,

u kaznenom postupku protiv podnositelja nije bilo nikakvog takvog svjedoka.

46. Sve ove nepodudarnosti zahtijevale su pojačano pažljivu ocjenu od strane domaćih sudova. S tim u vezi Sud ukazuje na zahtjev da stranke u postupku treba saslušati i da njihove prigovore treba propisno rješavati, te primjećuje da je podnositelj izjavio ozbiljne prigovore u odnosu na pouzdanost iskaza koje je kao svjedok dao S.Š., ukazujući na razne nedosljednosti i nedostatak logike u iskazu S.Š.-a, kao i na nedostatak bilo kakve veze između njega i kaznenog djela o kojemu je riječ (vidi stavak 18. ove presude). Podnositelj se pozvao na konkretne činjenice i dokumente koji su doveli u pitanje iskaz koji je dao S.Š. Tako je ukazao na zbrkanu i nepreciznu narav izjava koje je dao S.Š. Glede S.Š.-ovih navoda da je podnositelj otvorio "posao" u Banja Luci s novcem koji je uzeo žrtvama 1998. godine, podnositelj je predočio dokumente iz kojih je vidljivo da je posao prodaje automobila pokrenuo još 1990. godine. On je osporavao i pouzdanost S.Š.-a kao svjedoka zbog njegove psihičke bolesti.

47. Sud nalazi da su odgovori nacionalnih sudova na te tvrdnje bili neodgovarajući. Nisu uložili nikakav napor da potvrde izjave koje je dao S.Š. nego su ih prihvatili kao istinite, bez obzira na činjenicu da je iz medicinske dokumentacije bilo vidljivo da boluje od emotivne nestabilnosti i histrionskog poremećaja osobnosti.

48. Nacionalni sudovi nisu niti komentirali proturječne iskaze svjedoka, kao što je iskaz koji su kao svjedoci dali J.M. i N.P., druga dva zatvorenika koji su bili u istoj sobi, a čiji su iskazi koje su dali kao svjedoci bili proturječni iskazu koji je kao svjedok dao S.Š. I dok je S.Š. prvo izjavio da je njegov krevet bio smješten uz krevet koji je koristio M.G., a kasnije da je njegov krevet bio kraj kreveta koji je koristio podnositelj, J.M. je izjavio da je između kreveta koje su koristili M.G. i S.Š. bio jedan krevet koji je koristio zatvorenik B., i da je podnositeljev krevet bio smješten okomito prema ostalim krevetima. N.P. je izjavio da je on koristio krevet između M.G.-a i S.Š.-a i da je podnositeljev krevet bio s druge strane. Ove se izjave čine važnima, budući da je S.Š. tvrdio da je mogao načuti razgovore između podnositelja i M.G.

49. Nadalje, S.Š. je rekao da su se nakon što je podnositelj došao u sobu br. 206 u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu podnositelj i M.G. rukovali i pozdravili kao da se već dugo vremena poznaju. Suprotno tome, J.M. je rekao da podnositelj i M.G. nisu imali gotovo nikakvog kontakta prvih nekoliko dana nakon podnositeljevog dolaska i nije bilo ničega što bi ukazivalo da su se poznavali od prije. M.G. je rekao i da prvih nekoliko dana nije imao gotovo nikakav kontakt s podnositeljem.

50. Nacionalni sudovi ništa od naprijed navedenoga nisu komentirali.

51. S obzirom na takvu pozadinu, Sud nalazi da u ovome predmetu odluke do kojih su došli domaći sudovi nisu bile odgovarajuće obrazložene. Stoga očigledna nepodudarnost u iskazima svjedoka kao i medicinsko stanje

S.Š.-a nisu bili uopće ili dovoljno rješavani. U takvim se okolnostima može reći da odluke domaćih sudova nisu poštovale osnovni zahtjev kaznenog pravosuđa, da tužitelj mora izvan razumne dvojbe dokazati optužbu, te nisu bile u skladu s jednim od temeljnih načela kaznenog prava, i to načelom *in dubio pro reo* (vidi, *mutatis mutandis*, *Barberà, Messegué i Jabardo protiv Španjolske*, 6. prosinca 1988., stavak 77., Serija A br. 146; *Lavents protiv Latvije*, br. 58442/00, stavak 125., 28. studenog 2002. i *Melich i Beck protiv Republike Češke*, br. 35450/04, stavak 49., 24. srpnja 2008.).

52. Naprijed navedena razmatranja dostatna su kako bi omogućila Sudu da zaključi da kazneni postupak protiv podnositelja, uzet u cjelini, predstavlja povredu prava podnositelja na pošteno suđenje iz članka 6. stavka 1. Konvencije.

53. U svjetlu tih nalaza, Sud ne smatra potrebnim rješavati prigovore podnositelja na temelju članka 6. stavaka 2. i 3. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

54. Članak 41. Konvencije propisuje:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

55. Što se tiče materijalne štete, podnositelj potražuje 12.845,844 EUR na ime izgubljene zarade tijekom pritvora, 159.84 EUR na ime vrijednosti svoje tvrtke i izgubljene dobiti jer je tvrtka, zbog njegovog boravka u zatvoru, morala prekinuti svoje aktivnosti; 1.362,91 EUR na ime naknada koje je morao platiti zbog otkazivanja ugovora o prodaji kad je bio u zatvoru i 3.000 EUR na ime izdataka koji su nastali njegovoj obitelji, koja živi u Bosni i Hercegovini, kad ga je dolazila posjećivati u zatvoru u Hrvatskoj. Potražuje i 100.000 EUR na ime nematerijalne štete.

56. Vlada prigovara, tvrdeći da su potraživani iznosi prekomjerni, neosnovani i nepotkrijepljeni.

57. Glede materijalne štete, Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i štete čija se naknada potražuje. Stoga odbija zahtjev za naknadu materijalne štete.

58. Sud nadalje ponavlja da bi najprikladniji oblik zadovoljštine za povredu članka 6. stavka 1. bilo da se osigura da podnositelj, koliko god je to moguće, bude stavljen u položaj u kojem je bio da ta odredba nije bila zanemarena (vidi *Piersack protiv Belgije* (članak 50.), 26. listopada 1984., stavak 12., Serija A br. 85 i *Lungoci protiv Rumunjske*, br. 62710/00, stavak 55., 26. siječnja 2006.). Sud nalazi da se ovo načelo primjenjuje i na ovaj predmet. Stoga smatra da bi najprikladniji oblik zadovoljštine bio

ponavljanje postupka podnositelja u skladu sa zahtjevima članka 6. stavka 1. Konvencije, ako to podnositelj zatraži (vidi, *mutatis mutandis*, *Salduz protiv Turske* [VV], br. 36391/02, stavak 72., 27. studeni 2008.).

59. Nadalje, Sud smatra da je podnositelj sigurno pretrpio neku nematerijalnu štetu zbog toga što je bio proizvoljno osuđen. Ta se šteta ne može dovoljno nadoknaditi utvrđenjem povrede. Sud, odlučujući na pravičnoj osnovi, podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 9.000 EUR na ime nematerijalne štete, uz sav porez koji bi mogao biti zaračunat podnositelju zahtjeva.

B. Troškovi i izdaci

60. Podnositelj zahtjeva potražuje 4.033,12 HRK na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom i 29.755,76 HRK na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

61. Vlada prigovara tvrdeći da podnositelj ne može potraživati troškove nastale u domaćem postupku i da nije dokazao da je imao bilo kakve troškove u postupku pred Sudom.

62. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio i da je njihova visina bila razumna.

63. Glede troškova i izdataka nastalih u domaćem postupku, Sud primjećuje da je podnositelj ima priliku tražiti ponavljanje tog postupka, i da će u novom postupku nacionalni sudovi morati rješavati pitanje troškova i izdataka nastalih u kaznenom postupku protiv podnositelja u cjelini. S obzirom na takvu pozadinu, Sud odbija zahtjev za naknadu troškova i izdataka u kaznenom postupku protiv podnositelja pred redovnim nacionalnim sudovima. Međutim, troškovi i izdaci koje je imao podnositelj pred Ustavnim sudom ne bi bili uzeti u obzir u novom kaznenom postupku. Sud primjećuje da je ustavna tužba podnositelja imala za cilj ispraviti situaciju u odnosu na koju je Sud utvrdio povredu članka 6. Konvencije. Stoga Sud podnositelju dosuđuje iznos od 674 eura (EUR) na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom.

64. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 8.000 EUR za postupak pred Sudom, uvećan za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositelju zahtjeva na taj iznos.

C. Zatezna kamata

65. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

1. *Utvrđuje* da je zahtjev dopušten.
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.
3. Presuđuje da nema potrebe ispitati prigovore na temelju članka 6., stavaka 2. i 3. Konvencije;
4. *Presuđuje*
  - (a) da će tužena država osigurati, u roku od šest mjeseci od datuma kad je presuda postala konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, ako to podnositelj zatraži, ponavljanje postupka;
  - (b) da tužena država podnositelju zahtjeva treba isplatiti, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, slijedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja;
    - (i) 9.000 EUR (devet tisuća eura), na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati;
    - (ii) 8.674 EUR (osam tisuća šest stotina i sedamdeset četiri eura) na ime troškova i izdataka, uvećanih za sve poreze koje bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati;
  - (c) da se od protoka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
5. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 13. prosinca 2011. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Anatolij Kovler
predsjednik